

URZĄD MIEJSKI W ŻARÓWIE

**ANALIZA
STANU GOSPODARKI ODPADAMI
KOMUNALNYMI
NA TERENIE GMINY ŻARÓW
ZA ROK 2023**

Żarów, 29 kwietnia 2023 r.

ul. Zamkowa 2, 58-130 Żarów
TEL. 74 3067 333, TEL./FAX 3067 331

ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE GMINY ŻARÓW ZA ROK 2023

1 Cel przygotowania

Niniejszy dokument stanowi roczną analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Żarów sporządzoną w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Analiza ta ma dostarczyć również informacji o liczbie mieszkańców, liczbie właścicieli nieruchomości objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi ale przede wszystkim dostarczyć niezbędnych informacji dla stworzenia najbardziej efektywnego ekonomicznie systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

1.1. Podstawa prawna sporządzenia

Analizę sporządzono na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 399 z późniejszymi zmianami), gdzie jej przedmiot określa art. 9 tb wprowadzony nowelizacją ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Zakres przedmiotowej analizy częściowo pokrywa się z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, sporządzanym przez gminy, na podstawie art. 9q ust 1 i 2 cyt. ustawy, i przedkładanym Marszałkowi Województwa oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska, w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy.

1.2. Regulacje prawne z zakresu gospodarowania odpadami

Przy sporządzaniu niniejszej analizy opierano się również o dokumenty o charakterze strategicznym, tj. *Krajowy plan gospodarki odpadami 2028*, przyjęty Uchwałą Nr 702 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. (M.P. poz. 702), a także ustawy i akty wykonawcze, dotyczące problematyki gospodarki odpadami, tj.:

- 1) ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o *odpadach* (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. Nr 1587),
- 2) ustawa z dnia 13 września 1996 r. o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 399 z późniejszymi zmianami),
- 3) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w *sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2412),
- 4) rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w *sprawie obliczenia poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1530),
- 5) rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w *sprawie katalogu odpadów* (Dz. U. z 2020 r. poz. 10).

1.3. Wskaźniki odzysku przewidziane do osiągnięcia w roku 2023 i latach następnych

Jednym z głównych celów wdrożonego w roku 2013 systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie.

Do realizacji powyższych zadań zobowiązuje gminy art. 3b i art. 3c ust. ustawy z dnia 13 września 1996 r. o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 399), jak również akty wykonawcze do ustawy w postaci odpowiednich rozporządzeń. Zgodnie z zapisami zawartymi w

cytowanej powyżej ustawie, gminy są zobowiązane do osiągnięcia do dnia 31 grudnia 2023 r. odpowiednich poziomów:

- 1) ograniczenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska do 35% w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- 2) w odniesieniu do odpadów komunalnych w postaci papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (zauważyć należy, że są to odpady komunalne, które muszą być zbierane selektywnie) - recyklingu i przygotowania do ponownego użycia w wysokości co najmniej 35% wagowo;

1.3.1. Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia niektórych frakcji odpadów komunalnych (papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, odpadów biodegradowalnych).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie obliczenia poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, poziomy te wynosiły w roku 2023 odpowiednio: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, odpady biodegradowalne – łącznie 35%.

Papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło i odpady biodegradowalne	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [%]								
	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	2028 r.	2029 r.
	20%	25%	35%	45%	55%	56%	57%	58%	59%

Poziomy są liczone łącznie dla wszystkich podanych frakcji odpadów komunalnych a nieosiągnięcie wskazanych poziomów skutkuje karami dla gmin.

1.3.2. Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów, w roku 2023 dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. to 35%. Warto jednak zauważyć, że do dnia 16 lipca 2013 r. wskaźnik ten wynosił już 75% i już w roku 2020 spadł dalej aż do 35%.

Dopuszczalne poziomy masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. w poszczególnych latach									
Rok	2012	16 lipca 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	16 lipca 2020
Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]	75	50	50	50	45	45	40	40	35

Przekroczenie przez gminy określonych cytowanym rozporządzeniem poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania skutkuje naliczeniem kar uzależnionych od wielkości tego przekroczenia.

2 Zarys gospodarki odpadami komunalnymi prowadzonej na terenie Gminy Żarów.

Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. odpady komunalne zostały zdefiniowane jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji,

a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych; zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszanyimi odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości.

2.1 Źródła powstawania odpadów komunalnych

Odpady komunalne na terenie Żarów powstają głównie w gospodarstwach domowych, ale również na terenach nieruchomości niezamieszkałych, takich jak: obiekty użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola) oraz infrastruktury (handel, zakłady przemysłowe, usługi). Do tej grupy odpadów zaliczamy również: odpady z placów zabaw, odpady z obiektów sportowych i rekreacyjnych.

2.2. Zasady odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości

Od 1 lipca 2013 r. zgodnie z ustawą *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* odbiór odpadów komunalnych i ich zagospodarowanie od właścicieli nieruchomości zamieszkałych przejęła Gmina, a zadanie to było w roku 2023 realizowane przez Eneris ECU Sp. z o.o., tj. firmę wybraną w trybie przetargu nieograniczonego. Umowa została zawarta do 31 12 2025 roku. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych w dalszym ciągu są zobowiązani do zawarcia umowy na wywóz odpadów z podmiotem, który jest uwzględniony w gminnym rejestrze działalności regulowanej.

Odpady komunalne z terenu Gminy Żarów są odbierane bezpośrednio z nieruchomości w postaci zmieszanej. Segregacja odpadów jest prowadzona w sposób zbiorowy – w kontenerach przeznaczonych dla wszystkich mieszkańców Gminy (np. gniazda na plastik, szkło, papier).

Został również utworzony **Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych**, do którego we własnym zakresie w ramach miesięcznej opłaty można dostarczyć:

- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte baterie i akumulatory,
- odpady budowlane i rozbiórkowe (do 0,5 m³)
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony,
- przeterminowane leki,
- chemikalia powstające w gospodarstwach domowych,

oraz bez ograniczenia odpady opakowaniowe zawierające papier, tekturę, szkło oraz tworzywa sztuczne.

Ponadto przeterminowane leki można było wrzucać do pojemników w trzech aptekach na terenie Gminy.

Odpady zielone, przez które rozumie się odpady komunalne stanowiące części roślin, pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, mieszkańcy mogli bezpłatnie oddać w PSZOKu.

3 Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

Zmiany ustawowe znoszące obowiązkową regionalizację Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych, doprowadziły do sytuacji, że w równej odległości od granic gminy pojawiły się dwie instalacje tj.:

- Eneris, Ekologiczne Centrum Utylizacji, Rusko 66, 58-120 Jaroszków
- Przedsiębiorstwo Utylizacji Odpadów Sp. z o. o. Zawiszów 5, 58-100 Świdnica,

W roku 2023, z terenu Gminy Żarów, cały strumień odebranych, zmieszanych odpadów komunalnych wynosił **2 666,329 Mg** i odpady te, o kodzie 20 03 01, przekazane zostały na instalację mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych – MBP instalację do:

- Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych 58-100 Świdnica Zawiszów 5, Przedsiębiorstwo Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. – **415,14 Mg**,
- Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych 58-120 Jarosów, Rusko 66, Eneris Ekologiczne Centrum Utylizacji Sp. z o.o. – **2.098,40 Mg**
- Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych FBSerwis Wrocław Sp. z o.o. , – **54,78 Mg**,
- Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych FCC Śląsk Sp. z o.o. – **7,849 Mg**,
- Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych Zakład Przetwarzania Odpadów PTS ALBA Sp. z o.o. – **39,79 Mg**,
- Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych PreZero Dolny Śląsk – **36,13 Mg**,
- Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych EKOPARTNER RECYKLING Sp. z o.o. Zakład Mechaniczno – Biologicznego Przetwarzania Odpadów – **14,24 Mg**,

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*, odpady powinny być w pierwszej kolejności poddawane odzyskowi, a składowane wyłącznie te odpady, których unieszkodliwienie w inny sposób było niemożliwe. Ponadto zgodnie z art. 105 ust. 1 tejże ustawy, odpady przed ich umieszczeniem na składowisku poddaje się procesowi przekształcania fizycznego, chemicznego, termicznego lub biologicznego, w celu min. ograniczenia zagrożenia dla ludzi i środowiska, a także objętości składowanych odpadów.

Eneris Ekologiczne Centrum Utylizacji Sp. z o.o., przetwarza także odpady wielkogabarytowe. Demontaż odpadów wielkogabarytowych dokonywany jest przy użyciu narzędzi ręcznych lub prostych urządzeń mechanicznych (np. wiertarka, wkrętarka, szlifierka kątowna). Wydzielone poszczególne frakcje w postaci tworzyw sztucznych, metali, szkła, drewna, tkanin magazynowane są selektywnie i przerabiane w procesie produkcji paliw alternatywnych. Pozostała frakcja nienadająca się do odzysku jako, tzw. balast kierowana jest do unieszkodliwienia poprzez składowanie

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022 do odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, zalicza:

- papier i tekturę,
- odzież i tekstylia z materiałów naturalnych (50%),
- odpady z terenów zielonych,
- odpady kuchenne i ogrodowe,
- drewno (50%),
- odpady wielomateriałowe (40%),
- frakcję drobną < 10 mm (30%).

Warto zaznaczyć, że w roku 2023 z obszaru Gminy Żarów, nie przekazano do składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

4 Analiza potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

W 2023 r. Gmina Żarów nie realizowała żadnych zadań inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

5 Analiza ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy

W roku 2023 z na terenu Żarów odebrano **3.680,9108 Mg** wszystkich odpadów komunalnych. Poniżej przedstawiona jest tabela określająca masę odebranych odpadów komunalnych.

Rok 2023	Odpady komunalne zmieszane [Mg]	Odpady zebrane selektywnie [Mg]	Wszystkie odpady komunalne [Mg]
Ilość odpadów zebranych przez Gminę Żarów w 2023 r.	2.666,329	1.014,5818	3.680,9108

6 Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji oraz recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z terenu Gminy Żarów w roku 2023.

W Gminie Żarów w roku 2023 uzyskano poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w roku rozliczeniowym w wysokości 9,53%. Oznacza, to, że Gmina Żarów w roku 2023 osiągnęła wymaganego poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

W Gminie Żarów w roku 2023 uzyskano poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości 22,50%. Oznacza, to, że Gmina Żarów w roku 2023 nie osiągnęła wymaganego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, który został określony przepisami prawa na 35%.

7 Analiza kosztów poniesionych w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych,

Od 1 lipca 2013 systemem gminnym zostały objęte wyłącznie nieruchomości zamieszkałe. Opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi właściciele nieruchomości powinni uiszczać, zgodnie ze złożoną deklaracją, na indywidualny dla każdego deklarującego rachunek bankowy.

Uchwałą Nr LI/402/2023 Rady Miejskiej w Żarowie z dnia 9 lutego 2023 r., ustalono następujące stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które obowiązywały w roku 2023.

1) dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych:

- 38,00 zł na osobę miesięcznie od mieszkańca zamieszkującego zabudowę wielorodzinną;
 - 41,00 zł za osobę miesięcznie od mieszkańca zamieszkującego zabudowę jednorodziną;
 - 33,00 zł za osobę miesięcznie od mieszkańca zamieszkującego zabudowę jednorodziną kompostującego bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku;
- Jeżeli właściciel nieruchomości nie spełnia obowiązku zbierania odpadów w sposób selektywny podwyższona stawka opłaty wynosi dwukrotność stawek określonych powyżej.

Zgodnie z *Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Żarów* określono rodzaje pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych. Są to pojemniki na odpady o pojemności od 60 l do 1100 l. Wyposażenie nieruchomości w pojemnik należy do obowiązku Gminy Żarów.

W ciągu roku 2023 wydatki związane z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych kształtowały się w następujący sposób:

- 1) odbieranie i zagospodarowanie odpadów zmieszanych **5 119 039,18 zł;**

- 2) koszt administracyjny systemu gospodarowania odpadami w tym. wynagrodzenia i pochodne pracowników, wypłaty dla inkasentów, wpłaty na PFRON, wydatki na zakup materiałów biurowych oraz koszt szkoleń pracowników, utwardzanie miejsc pod kontenery do zbiórki selektywnej **201 716,82 zł;**

Łączne koszty poniesione przez Gminę na zebranie i zagospodarowanie odpadów w roku 2023 r. to **5 320 756,00 zł.**

8. Analiza liczby mieszkańców

Liczba mieszkańców Gmina Żarów, od porównawczego roku 1995 (liczba mieszkańców w roku 1995 dane GUS – 12 730 osób) spadła o 892 osoby (w stosunku do rejestru ludności wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.).

Na podstawie różnych danych liczba ta, wynosiła:

- 11 838 osób – rejestr ludności Gminy Żarów (osoby zameldowane stale i czasowo) stan na dzień 31 grudnia 2023 r.;
- 10 159 osób – liczba osób wskazana w deklaracjach wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.

Liczba złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami na terenie Gminy Żarów wyniosła 2711, z czego 2497 deklaracji dotyczy budynków jednorodzinnych, tzw. „małych” wspólnot mieszkaniowych oraz lokali wyodrębnionych w zasobach administrowanych przez Spółdzielnię Mieszkaniową w Świebodzicach a 211 budynków wielorodzinnych i 3 lokali osoby prawnej jaką jest PKP S.A.

Ze złożonych deklaracji (na dzień 31 grudnia 2023 r) wynika, że w 71 nieruchomościach nikt nie zamieszkuje i nie są wytwarzane odpady komunalne.

9. Podsumowanie.

Przedstawiona analiza obejmuje rok 2023. Jest to dziesiąty rok funkcjonowania nowego systemu gospodarowania odpadami, kiedy to obowiązki w zakresie gospodarki odpadami przejęła Gmina, poprzez podmiot wyłoniony w drodze przetargu. Umowa pomiędzy Żarów, a podmiotem świadczącym usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, została zawarta na okres 24 miesięcy, tj. do 31 grudnia 2023 roku.

Oceniając obecny stan gospodarki odpadami na terenie Gminy Żarów należy zwrócić uwagę na kilka aspektów:

- I. Zbiórką odpadów komunalnych zmieszanych objętych jest na terenie gminy 100% właścicieli nieruchomości zamieszkałych.
- II. Na terenie gminy jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych (tworzywa sztuczne, papier i tektura, szkła, odpady biodegradowalne).
- III. Zbiórkę odpadów stałych na terenie gminy prowadzi Eneris ECU Sp. z o.o wykorzystując do tego własne pojemniki i kontenery.

Priorytetowym zadaniem dla Gminy Żarów na lata następne jest dalsze uświadamianie mieszkańcom Gminy zasad prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi, w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych oraz racjonalnego sortowania odpadów komunalnych. Celem nadrzędnym jest bowiem osiągnięcie określonych przez Unię Europejską poziomów odzysku i recyklingu odpadów. Ponadto do istotnych zadań należy:

1. uszczelnienie systemu tak, aby obejmował on wszystkich „wytwórców” odpadów na terenie Gminy Żarów,
2. zwiększenie selektywnego zbierania odpadów „u źródła”, tj. wstępnej segregacji odpadów przez podmioty, które je wytwarzają,
3. zmniejszenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, a także ogólnej ilości odpadów,
4. dążenie do całkowitego wyeliminowania nielegalnych składowisk odpadów,
5. zapewnienie nadzoru nad właściwym postępowaniem z odpadami komunalnymi, zarówno na etapie ich powstawania, jak odbierania odpadów komunalnych i dalszego ich zagospodarowania.